

Sygn. akt I ACa 784/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Iwona Wiszniewska (spr.)
Sędziowie:	SSA Artur Kowalewski SSA Agnieszka Sołtyka
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Waclawik

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2016 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością" w W.

przeciwko A. O. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 14 kwietnia 2015 roku, sygn. akt I C 1112/14

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA A. Kowalewski SSA I. Wiszniewska SSA A. Sołtyka

Sygn. akt: I ACa 784/15

UZASADNIENIE

Powódka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. pozwem z dnia 18 września 2014 r. wniosła do Sądu Okręgowego w Szczecinie o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy o podział majątku wspólnego z dnia 16 października 2009 r., sporządzonej w formie aktu notarialnego przez notariusza w S. G. O. (Rep. A nr (...)), na mocy której pozwana A. O. (1) – małżonka I. O. stała się wyłącznym właścicielem nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny nr (...), położony w S. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz o nakazanie pozwanej, aby zezwoliła stronie powodowej na przeprowadzenie egzekucji z tej nieruchomości tytułem zaspokojenia części wierzytelności w kwocie 300.000,00 zł, zasądzonej na rzecz powódki od I. O. prawomocnym wyrokiem Sądu

Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 maja 2013 r. (sygn. akt: III K 127/11), a także o zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że na mocy umowy z dnia 16 października 2009 r. pozwana stała się wyłącznym właścicielem przedmiotowej nieruchomości, co doprowadziło do całkowitej niewypłacalności dłużnika I. O., skutkiem czego jest pokrzywdzenie wierzyciela w myśl art. 527 k.c.

Pozwana na posiedzeniu w dniu 27 stycznia 2015 r. wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki (...) sp. z o.o. w W. umowę o podział majątku wspólnego z dnia 16 października 2009 roku sporządzoną w formie aktu notarialnego przez notariusza G. O. za nr rep. A (...), na mocy której pozwana A. O. (1) stała się wyłącznym właścicielem nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny nr (...) położony w budynku przy ulicy (...) w S., dla której Sąd Rejonowy w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą nr (...), dla zaspokojenia części wierzytelności przysługujących powódce wobec I. O. w kwocie 300 000 zł tytułem obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, ustalonym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 maja 2013 roku w sprawie III K 127/11 oraz zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 22.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, że w dniu 16 października 2009 roku I. O. wraz z małżonką - A. O. (1) zawarli umowę podziału majątku wspólnego sporządzoną przez notariusza G. O. (Rep A (...)) na mocy której pozwana A. O. (1) stała się wyłącznym właścicielem lokalu mieszkalnego objętego księgą wieczystą (...), zaś przed zawarciem przedmiotowej umowy nieruchomość ta stanowiła przedmiot małżeńskiej wspólności ustawowej. Mieszkanie będące przedmiotem podziału majątku było jednym składnikiem majątku małżonków.

Przed dokonaniem czynności strony porozumiały się, że pozwana będzie spłacała nieruchomość po 500 zł z połowy wartości mieszkania tj. 90.000 zł.

Hipoteka na 160.000 zł była wspólnym zobowiązaniem małżonków na remont nieruchomości i zakup nowych sprzętów. Hipoteka została spłacona przez A. O. (1), co uczyniła z pomocą swoich rodziców.

A. i I. O. pozostawali małżeństwem od 1997 r. do stycznia 2010 r. Małżonkowie nie mieszkali ze sobą od początku 2009 r.

A. i I. O. pozostawali od 8 listopada 2004 r. w ustroju rozdzielności majątkowej na podstawie umowy zawartej przed notariuszem G. O. w formie aktu notarialnego (rep. A (...)).

Sąd Okręgowy ustalił, że wyrokiem z dnia 9 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uznał B. Z. oraz I. O. - oskarżonych w pkt III wyroku o to że w okresie od 1 listopada 2009 r. do dnia 16 listopada 2009 r. w S., działając wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadzili spółkę (...) do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem, opisanym w fakturze VAT nr (...) z dnia 13 listopada 2009 r., czym wyrządzili pokrzywdzonej spółce szkodę w stosunku do mienia znacznej wartości, w łącznej wysokości 926.885,66 zł, z czego do zapłaty pozostaje kwota 820.321,21 zł - za winnych dokonania zarzucanego im czynu.

Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądził również, na podstawie art. 46 § 1 k.k., od B. Z. i I. O. solidarnie na rzecz powódki kwotę 820.321,21 zł tytułem obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem opisanym w pkt III wyroku.

Postanowieniem z dnia 30 stycznia 2014 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie nadał ww. wyrokowi klauzulę wykonalności przeciwko B. Z. i I. O..

Sąd I instancji ustalił, że nieruchomość w postaci lokalu mieszkalnego nr (...) położona jest w budynku przy ulicy (...) w S.. Sąd Rejonowy w Szczecinie prowadzi dla niej księgę wieczystą nr (...).

Postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sygn. akt: I Co 235/14 Sąd Okręgowy w Szczecinie zabezpieczył roszczenie strony powodowej o uznanie umowy o podział majątku za bezskuteczne w stosunku do (...) sp. z o.o. z

siedzibą w W. poprzez zakazanie obowiązanej zbywania przedmiotowej nieruchomości lokalowej. Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił zażalenie obowiązanej na powyższe postanowienie.

A. O. (1) była zatrudniona w spółce (...) od 2005 r. do listopada 2009 r. w charakterze księgowej. Ponadto prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą (...), którą otworzyła w 2008 r., a zakończyła w 2014 r. gdyż nie przynosiła dochodów. W 2008 r. prowadziła działalność nad morzem, później tylko w S.. Jej działalność gospodarcza była zawiązana z działalnością męża I. O.. Pod koniec 2009 roku przedstawiciele spółki (...) oficjalnie powiadomili pracowników o zamiarze ogłoszenia upadłości.

W ocenie Sądu I instancji powództwo okazało się uzasadnione.

Sąd zważył, iż stosownie do treści art. 527 § 1 k.c., gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (art. 527 § 2 k.c.). Na podstawie powołanego przepisu można wyróżnić następujące przesłanki warunkujące możliwość skorzystania przez uprawnionego z ochrony pauliańskiej: 1) istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności; 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią; 3) pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika; 4) dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela; 5) uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią; 6) działanie osoby trzeciej w złej wierze. Dla zastosowania skargi pauliańskiej wszystkie wymienione przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia co do zasady - zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. - obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika.

Sąd I instancji wskazał, iż wykazanie, że osoba trzecia wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, ułatwia domniemanie prawne wynikające z art. 527 § 3 k.c., w przypadku gdy osobą trzecią uzyskującą korzyść majątkową na skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika jest osoba będąca w bliskim z nim stosunku. Ustawodawca nie określił, jakiego rodzaju relacje przesądzają o pozostawianiu wskazanych podmiotów w bliskich stosunkach, jednakże zdaniem Sądu I Instancji na ogół przyjmuje się, iż wynika on z powiązań rodzinnych, ale może także wynikać z innych więzi, np. uczuciowych, przyjacielskich, towarzyskich czy majątkowych. Zasadniczo domniemanie ustanowione w powołanym przepisie może być zastosowane względem każdej osoby, o ile w konkretnym przypadku stopień wzajemnych powiązań zachodzących z tytułu więzów rodzinnych, przyjaźni, wdzięczności, wspólnych interesów itp. pozwala uznać, że są to stosunki bliskie.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd I instancji uznał, iż spełnione zostały wszystkie przesłanki do zastosowania skargi pauliańskiej. W ocenie Sądu I instancji nie ulegało wątpliwości, że powódka wykazała istnienie wierzytelności w postaci tytułu tj. pkt VII wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie w sprawie o sygn. akt III K 127/11 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko B. Z. i I. O. nadaną postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 30.01.2014 r. w sprawie sygn. akt III K 127/11. Tak więc powódka wykazała zdarzenie prawne będące podstawą ww. wierzytelności. Jednocześnie bezsprzecznie z zaprezentowanych przez powódkę dowodów wynika wysokość tejże wierzytelności.

Zdaniem Sądu I instancji bezsprzecznie doszło również do dokonania czynności z osobą trzecią. I. O. wraz z małżonką - A. O. (1) zawarli umowę podziału majątku wspólnego sporządzoną przez notariusza G. O. (Rep A (...)) na mocy której pozwana A. O. (1) stała się wyłącznym właścicielem lokalu mieszkalnego objętego księgą wieczystą (...), zaś przed zawarciem przedmiotowej umowy nieruchomość stanowiła przedmiot małżeńskiej wspólności ustawowej.

W ocenie Sądu I instancji w niniejszej sprawie doszło również do pokrzywdzenia wierzyciela poprzez uszczuplenie jego majątku. I. O. wyzbył się składnika majątku, który mógłby służyć powódce do zaspokojenia roszczeń o naprawienie

szkody wyrządzonej przestępstwem i tym samym I. O. stał się całkowicie niewypłacalny, a umowa podziału majątku wspólnego dokonana została z pokrzywdzeniem powódki jako wierzyciela.

Zdaniem Sądu I instancji powodowa Spółka wykazała, iż nie miała możliwości uzyskania zaspokojenia chronionych wierzycielności z ekwiwalentu uzyskanego przez I. O. albowiem ewentualne środki pieniężne uzyskane przez niego zostały upłynnione. Ocena treści umowy między małżonkami zawartej 16 października 2009 r. przez pryzmat małżeństwa pozwanej i dłużnika, pozostawania przez pozwaną w stosunku pracy w firmie dłużnika, kontaktów gospodarczych firmy pozwanej z firmą dłużnika, doprowadziła do uznania przez Sąd I instancji, że osoba ta wiedziała, iż pozwana działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Nie podważył tej oceny fakt wyprowadzenia się I. O. ze wspólnego mieszkania, co miało miejsce na początku 2009 roku, w świetle stosunków pracowniczych i gospodarczych łączących strony. Powyższego domniemania nie zdołała obalić pozwana. Jednocześnie Sąd I instancji wskazał, co zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem karnym, że dokonując czynności prawnej, której uznania bezskuteczności domagał się wierzyciel, dłużnik działał ze świadomością wyrządzenia szkody powódce. Nadto Sąd I instancji zważył, iż A. O. (1) wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela, wskazując na małżeństwo, zatrudnienie, kontakty gospodarcze pozwanej i dłużnika.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Od powyższego orzeczenia apelację wywiodła pozwana, podnosząc następujące zarzuty:

- naruszenie art. 231 k.p.c. w zw. z 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i nieuzasadnione przyjęcie, iż pozwana pozostawała z dłużnikiem w bliskim stosunku w dniu 16 października 2009 r. pomimo, iż ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że w dniu 16 października 2009 r. nie istniał pomiędzy pozwaną a dłużnikiem bliski stosunek w rozumieniu art. 527 § 1 k.c.,

- naruszenie art. 231 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i nieuzasadnione przyjęcie, iż pozwana wiedziała, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela lub, iż przy zachowaniu należytej staranności pozwana mogła dowiedzieć się o tym, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż pozwana nie miała takiej wiedzy, jak również poza podjętymi działaniami nie miała obowiązku podejmować innych czynności mających na celu ustalenie sytuacji majątkowej dłużnika,

- naruszenie art. 527 § 3 k.c. poprzez przyjęcie, iż takie okoliczności jak praca w firmie męża pomimo nieutrzymywania z nim wspólnego pożycia od 10 miesięcy oraz nabywanie od spółki, w której prezesem jest mąż, towarów świadczą w rozumieniu art. 527 § 3 k.c. same przez się o istnieniu bliskiego stosunku pomiędzy dłużnikiem a osobą trzecią nabywającą nieruchomości od dłużnika,

- naruszenie art. 527 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, iż osoba trzecia powinna poza sprawdzeniem treści księgi wieczystej nieruchomości nabywanej od dłużnika dokonywać innych czynności w celu ustalenia sytuacji majątkowej dłużnika i dopiero po ich dokonaniu możliwe jest przyjęcie, iż zachowała w tym zakresie należyłą staranność w rozumieniu wspomnianego przepisu,

- naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dlaczego lakonicznie przedstawione okoliczności jak „małżeństwo, praca i kontakty gospodarcze” w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy mają uzasadniać pogląd, iż pozwana wiedziała, że dłużnik działa z pokrzywdzeniem wierzyciela pomimo, iż pozwana nie utrzymywała wspólnego pożycia z dłużnikiem od stycznia 2009 r., zatrudniona była w spółce (...) sp. z o.o na stanowisku kadrowej nie zaś na stanowisku umożliwiającym stały i bieżący dostęp do informacji na temat sytuacji majątkowej spółki, zaś kontakty gospodarcze pomiędzy firmą pozwanej a (...) sp. z o.o. polegały wyłącznie na nabywaniu przez pozwaną towarów od tej spółki a nie były związane z dostępem do informacji na temat sytuacji majątkowej (...) sp. z o.o.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę orzeczenia poprzez oddalenie powództwa, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego i zwolnienie od kosztów sądowych w całości.

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zwolnił pozwaną od obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o oddanie w całości apelacji strony pozwanej i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, iż ocenie dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy nie można zarzucić przekroczenia granic swobody wyznaczonej ramami proceduralnymi, regułami logicznego rozumowania i zasadami doświadczenia życiowego. Nadto wskazała, iż pozostawanie przez pozwaną z mężem w separacji nie determinuje ustania bliskiego stosunku pomiędzy małżonkami. Słuszność przyjęcia przez Sąd I instancji istnienia pomiędzy pozwaną a dłużnikiem stosunku bliskości potwierdza również zatrudnienie pozwanej w firmie męża oraz utrzymywanie przez pozwaną w ramach działalności gospodarczej kontaktów handlowych z dłużnikiem. Powódka wskazała także, że zarzut naruszenia art. 527 § 1 k.c. jest bezpodstawny, albowiem Sąd posłużył się domniemaniem wynikającym z art. 527 § 3 k.c. Dla obalenia tego domniemania nie jest wystarczające dochowanie należytej staranności w myśl art. 527 § 1 k.c. Nadto najprawdopodobniej przedmiotowa czynność miała charakter czynności nieodpłatnej, wobec czego w myśl art. 528 k.c. można żądać uznania czynności za bezskuteczną nawet gdy osoba trzecia nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Sąd Apelacyjny ustalił, co następuje:

Sąd Apelacyjny dopuścił z urzędu dowód z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy rozwodowej A. O. (1) i dłużnika I. O. prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Szczecinie (sygn. XRc 3574/09).

Na podstawie tych dokumentów Sąd Apelacyjny uzupełniając ustalił następujący stan faktyczny:

W pozwie z dnia 27 października 2009 r., wniesionym w dniu 16 grudnia 2009 r. A. O. (1) wniosła o rozwiązanie przez rozwód z zaniechaniem orzekania o winie jej małżeństwa z I. O. zawartym 25 grudnia 1997 r. w K. oraz o powierzenie jej wykonywania władzy rodzicielskiej nad wspólnym synem stron A. O. (2), urodzonym w dniu (...) w P., z ograniczeniem władzy rodzicielskiej pozwanego do współdecydowania w istotnych sprawach dziecka.. W trakcie przesłuchania w charakterze strony oboje małżonkowie zgodnie podali, że mieszkają osobno od około roku, a przyczyną rozkładu pożycia małżeńskiego były nieporozumienia i brak możliwości ich usunięcia. Strony zgodnie oświadczyły, iż same ustalą sposób kontaktowania się pozwanego z synem. Według oświadczenia A. O. (1), I. O. bardzo często odwiedzał syna. Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2010 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie rozwiązał związek małżeński A. O. (1) i I. O. bez orzekania o winie stron. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim A. O. (2) powierzono matce, ustalając miejsce pobytu dziecka przy matce i ograniczono wykonywania władzy rodzicielskiej ojca do prawa współdecydowania w sprawach życiowych dziecka.

Dowód: akta SO w Szczecinie X RC 3574/09: pozew – k. 1-4, protokół rozprawy z dnia 19.01.2010 r. – k. 18-20, wyrok – k. 21-22.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja wywiedziona przez pozwaną okazała się niezasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, a także wywiedzione w oparciu o te ustalenia wnioski prawne, które zostały odniesione do właściwie zastosowanych przepisów i czyni je integralną częścią swojego uzasadnienia. Wbrew zarzutom skarżącego Sąd I instancji nie dopuścił się uchybień przy ustalaniu stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia, jak również nie naruszył przepisów prawa materialnego znajdujących zastosowanie w sprawie, a w szczególności nie doszło do naruszenia art. 527 k.c. Sąd Okręgowy szeroko i trafnie omówił zastosowane przepisy i Sąd Apelacyjny nie widzi potrzeby powtarzania tych rozważań, w pełni je akceptując.

Udzielenie ochrony pauliańskiej wymaga, aby wierzyciel wykazał przesłanki normatywne dochodzenia tego roszczenia, które mają równorzędny charakter. Skarżąca kwestionowała jedynie jedną z przesłanek skargi pauliańskiej, a mianowicie nieuzasadnione przyjęcie przez Sąd I instancji domniemania istnienia bliskiego stosunku pomiędzy pozwaną a dłużnikiem, a w konsekwencji twierdzenia, że domniemanie to nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie, mylne przyjęcie, że pozwana wiedziała lub z łatwością mogła się dowiedzieć o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela. Ta przesłanka stanowi zatem zasadniczy element rozważań Sądu Apelacyjnego.

Przeprowadzone przez Sąd Apelacyjny postępowanie dowodowe potwierdziło ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji co do istnienia pomiędzy pozwaną a dłużnikiem bliskiego stosunku w rozumieniu art. 527 § 3 k.p.c., czyniąc bezzasadnym zarzut pozwanego co do naruszenia art. 231 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów i nieuzasadnione przyjęcie, iż pozwana pozostawała z dłużnikiem w bliskim stosunku w czasie zawarcia umowy o podział majątku wspólnego. Sąd I instancji ustalił, iż między pozwaną a jej małżonkiem istniał bliski stosunek w rozumieniu art. 527 § 1 k.c. Sąd II instancji podziela stanowisko Sądu I instancji, iż nie niweczy stosunku bliskości pomiędzy pozwaną a dłużnikiem fakt wyprowadzenia się przez I. O. ze wspólnego mieszkania. Z przeprowadzonego przez Sąd II instancji postępowania dowodowego w tym zakresie wynika, że bliski stosunek pomiędzy małżonkami został zachowany, albowiem wspólnie wychowywali małoletniego syna, a I. O. często odwiedzał syna w miejscu jego zamieszkania u pozwanej. A. O. (1) pozostawała w dobrych relacjach z mężem, czego potwierdzeniem jest umowne ustalenie pomiędzy pozwaną i jej mężem kontaktów I. O. z synem. Nadto Sąd I instancji ustalił, iż pozwana i jej mąż pozostawali w stałych kontaktach gospodarczych (transakcje pomiędzy pozwaną prowadzącą działalność gospodarczą a spółką, której członkiem zarządu był jej mąż), a jednocześnie A. O. (1) była zatrudniona u dłużnika. Powyższe ustalenia jednoznacznie wskazują na istnienie pomiędzy pozwaną a dłużnikiem bliskiego stosunku w rozumieniu art. 527 § 3 k.c. w czasie, kiedy doszło do zawarcia umowy o podział majątku wspólnego. W konsekwencji należało uznać, że zachodzi domniemanie wyrażone w art. 527 § 3 k.c., którego pozwana nie zdołała obalić. Powyższe rozważania niweczą zarzut skarżącej, która podniosła, iż Sąd I instancji jako podstawę istnienia bliskiego stosunku pomiędzy pozwaną a dłużnikiem przyjął jedynie pracę pozwanej w firmie męża oraz nabywanie przez pozwaną towarów od spółki, której prezesem był dłużnik. W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd I instancji ustalił, iż pomiędzy pozwaną a dłużnikiem istniał bliski stosunek, biorąc pod uwagę całokształt ich relacji, w tym oprócz relacji zawodowych i gospodarczych, również relacje osobiste, które wbrew twierdzeniom strony pozwanej, nie ustały w wyniku wyprowadzenia się I. O. ze wspólnego mieszkania.

Ponadto zważyć należy, że z treści umowy o podział majątku wspólnego z dnia 16 września 2009 r. wynika, że przedmiotowa nieruchomości została przyznana na wyłączoną własność A. O. (1), a zniesienie współwłasności nastąpiło bez spłat i dopłat. Pozwana nie zdołała wykazać, aby wbrew oświadczeniom stron zawartym w umowie, czynność miała odpłatny charakter. Wobec powyższego w niniejszej sprawie, oprócz domniemania przewidzianego w art. 527 § 3 k.c. zastosowanie znajduje art. 528 k.c., zgodnie z którym, jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Stwierdzić więc należy, że w niniejszej sprawie, nie dość że nie jest konieczne spełnienie przesłanki w postaci wiedzy lub możliwości jej uzyskania przy zachowaniu należytej staranności przez osobę trzecią o działaniu przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli w myśl art. 527 § 1 k.c., to przesłanka ta została spełniona przez przyjęcie domniemania zgodnie z art. 527 § 3 k.c. Bezprzedmiotowy jest zatem zarzut pozwanej co do naruszenia art. 231 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że zaistniała wyżej wymieniona przesłanka w myśl art. 527 § 1 k.p.c., albowiem zgodnie z wyżej poczynionymi rozważaniami Sąd nie był obowiązany do ustalenia jej zaistnienia, a także zarzut co do ustalenia zakresu czynności podejmowanych przez osobę trzecią w celu dochowania należytej staranności w myśl art. 527 § 1 k.c. oraz zarzut naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie w uzasadnieniu orzeczenia Sądu I podstaw przyjęcia, że pozwana wiedziała o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela.

W związku z powyższą argumentacją apelację oddalono w oparciu o art. 385 k.p.c., o czym orzeczono w punkcie I wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 zd. 1 w zw. z art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Skarżąca przegrała sprawę, winna zatem zwrócić powodowi koszty postępowania apelacyjnego, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego strony powodowej w kwocie 2.700,00 zł, ustalone stosownie do § 13 ust. 1 pkt 2 w zw. § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.).

SSA A. Sołtyka SSA I. Wiszniewska SSA A. Kowalewski